

Természetvédelem – kényszerből

Egy érintett elmondása szerint siketek párbeszédévé fajult az a minap Debrecenben megtartott tanácskozás, amelyen a Hortobágyi Nemzeti Park (HNP) bejelentette, újabb területeket jelöl ki tájvédelmi körzetnek. Az ezeken a területeken gazdálkodók közül többen elégedet-lenségüknek adtak hangot.

Hatvani Lajos, a tanácskozáson részt vett Vezseny polgármestere, lapunknak elmondta, falujukban újabb 300 hektárral kívánja bővíteni a HNP a tájvédtett körzet területét. Vezsenyen most is van tájvédtett körzet. Területe 130 hektár. Ez növekedne több mint a kétszeresével.

Az indokok okaiként azt említette a polgármester, hogy az európai elvárásoknak még inkább meg kell felelni. Meg kell őrizni a természet eredeti állapotát, és ez érintett területeken a természetvédelmet száz százalékban garantálni kell.

Csak hogy a tájvédelmi területen különleges szabályok vonatkoznak a gazdálkodásra. A polgármester azt sérelmezte, hogy messzemenőkéig figyelembe veszik az állatok és a növények „érdekeit”, de a gazdálkodókat teljesen figyelmen kívül hagyják. Hogy a tájvédtett nyilvánítást követő korlátozás miatt keletkező kártérítést ki fogja kifizetni? Erre nincsen jogszabály. Az egyeztetésen nem véletlenül alakult ki puskaporos hangulat... A vezető hozzátette, bonyolítja a helyzetet, hogy most alakul az új Vásárhelyi-terv is. Szerinte meg kellene várni, hogy milyen területi szükséglete van az árvízvédelmet szolgáló tervnek, és csak utána kellene kijelölni a tájvédtett körzeteket. Hatvani Lajos azt javasolja, hogy ha ki akarnak alakítani tájvédelmi körzeteket, akkor adjanak hozzá támogatást is.

– A HNP a zömmel a Közép-Tisza vidékén található 7346 hektáryi tájvédelmi körzetet ki akarja bővíteni újabb 11 ezer 140 hektárral – mondta lapunknak *Répászkó Miklós* abádszalóki erdőtulajdonos, aki szintén jelen volt a tanácskozáson. Az abádszalóki erdőbirtokos szövetkezet szaktanácsadója, az Országos Magánerdőtanács elnöke hozzátette, az intézkedés több megyét és legalább 25 ezer gazdálkodót érint a Tisza mentén, leginkább Kőtelek, Tiszasüly környékén és a Tisza Szolnok alatti szakaszán.

A gazdálkodók azt sérelmezik, hogy a HNP a természetvédelmi törvényre hivatkozva hatósági kényszerintézkedéssel akarja bevezettetni az érintett terü-

teken a további természetvédelmi korlátozásokat. A megoldás egyáltalán nem európai színvonalú, húzta alá *Répászkó Miklós*. A természetvédelmi értékek érvényesítése miatt bekövetkezett korlátozásokra kárpótlást lenne kötelező a természetvédelmi hatóság fizetni. Erről törvény rendelkezik. Csak hogy a fizetésről már hallani sem akar a nemzeti park, mert nincsen végrehajtási utasítás! A természetvédelemről szóló törvény tehát él, azt kötelező betartani, de kompenzációra nem lehet igényt tartani.

– Normális esetben állampolgári jog lenne, ha engem valaki korlátoz vagy arra kényszerít, hogy korlátozzam a termelésemet, a vagyonom működtetését (ami egyben megélhetést érintő kérdés), akkor ezért tudnom kellene, hogy mikor milyen értékű pénzösszegre számíthatok. De erről szó sincs. A természetvédelmi hatóság elvárja, hogy január 15-től szeptember 1-ig ki se menjek a saját területemre. A természetvédelmi értékek érvényesítése teljes egészében a tulajdonos terhére történne – mondta a szaktanácsadó, hozzátéve: a tanácskozáson jelen levő tulajdonosok megpróbálták kifejezni álláspontjukat. Olyan hangnemben közölt válaszokat kaptak azonban, amitől a bicska kinyílt a zsebükben.

A gazdálkodó hangsúlyozta: mióta kezükbe került a terület, azaz 1992 októbere óta a természetvédelmi érdekeket önszántukból kiemelten kezelve gazdálkodtak. Kimutatásaik szerint hektáronként évente 25 ezer forint közvetlen hátrányuk keletkezett abból, hogy a természetvédelmi érdekeket tudomásul véve gazdálkodtak. Az új felállásban további hátrány érné őket.

Kiemelte, ők nem a természetvédelmi területek kijelölése, hanem a végrehajtás módja ellen ágálnak. Az újabb követelmények miatt gazdálkodásukban további más módszerekre kényszerülnek, ezért a vagyonukban újabb hátrányokat szenvednek. Ezeket a problémákat szeretnék megbeszélni. A jelenlegi megoldással nem értenek ugyanis egyet, hiszen minden teher a földtulajdonoson van. Különben is, ott, ahol most ki akarnak jelölni természetvédelmi területeket, a hatóság nekik, gazdálkodóknak köszönheti, hogy jelentős természeti érték képződött az évek során.

Répászkó Miklós is megemlítette az új Vásárhelyi-tervet. Tavasszal azt mondták nekik, hogy az árvíz levonulása érdekében a hullámtéren (anyagi haszonnal) gazdálkodhatnak. Most meg ugyanott a természetvédelmi területek kijelölése

esetében homlokegyenest mást várnak el tőlük. Mellesleg az új Vásárhelyi-terv és a természetvédelem is egy minisztérium alá tartozik. Feltette a kérdést: nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal?

A szakember három megoldást is javasolt, de mindet lesöpörték az asztalról. A HNP csak egyet tud elismerni: a kényszerítést...

Tóth András

Répászkó Miklóstól megtudhattuk, a tanácskozás végén kiderült; jelen volt azon a természetvédelmi bivatal két munkatársa is, akik azonban mélyen hallgattak. Csak amikor már mindenki bazaindult volna, akkor derült ki, hogy ott voltak. A velük történt rövid beszélgetésnek egészen más volt a hangszínya, mint a tanácskozásé, és a véleményegyeztetésre némi remény látszik, arra azonban Debrecenben már nem kerülhetett sor. A magánerdőtanács az erdőtulajdonosokkal együtt fórumot tart októberben.

* * *

Parkerdő. Egy korábbi megállapodás értelmében a karcagi önkormányzat a Nefag Rt.-vel közösen pályázatot nyújt be városerdő kialakítására a sportpálya körül. Az Állami Erdészeti Szolgálat a pályázati anyagot támogatásra javasolta, így a leendő parkerdő első ütemének kialakítására 2 millió forint támogatást biztosít az Rt.-nek. Az önkormányzat ehhez saját forrásként egymilliót ad, így ebben az évben első lépésként megvalósulhat a tomaösvény.

DE (Új Néplap)

Afrika talajairól

Az afrikai kontinens területén a talajviszonyok gyökeresen különböznek az európaiaktól. Ezért a nálunk megszokott mezőgazdálkodási gyakorlat ott nem lehetséges. Az afrikai talajok 18%-a rendelkezik megfelelő bázisítettséggel, zömmel a vulkáni kőzetből alakultak. A többi talaj a sok eső miatt alacsony bázisítettségű, agyagásványai között a kaolinit-típusúak a leggyakoribbak. Ezért a talajok termőképessége kicsi. Trágyázással lehetne ezen segíteni, de a főzéshez szükséges energiaforrásként használják el a szárított tehéntrágyát. A tüzelőhiány okozza az erdők irtását, ez viszont növeli az eróziós károkat.

A fejlett világ többre menne, ha fegyverkezés helyett ezeknek a gondoknak orvoslására fordítaná anyagi eszközeit.

Ref.: **Dr. Szodfridt István**